

Po otevření našeho programu musíte mít chuť slyšet všechno, co chystáme, říká ředitel Janáčkovy filharmonie o nové sezóně

Ostrava.cz, 25.5.2018

Symfonická jednička Moravskoslezského kraje, Janáčkova filharmonie, zveřejnila program 65. koncertní sezony, která propukne v září. Jako každý rok je plná zajímavých jmen a spoluprací s českými i zahraničními umělci. Stylová univerzalita ostravských filharmoniků za poslední léta přivedla do Ostravy řadu osobností české popové a rockové scény. Stejně pozoruhodné jsou však další koncertní cykly filharmonie, která v Ostravě uvítá špičkové sólisty a dirigenty. Samozřejmě dojde i na oblíbené koncerty pro děti, koncerty moderované ostravskými herci a mnoho dalšího. Více o nové sezóně v rozhovoru s ředitelem filharmonie Janem Žemlou.

Jak jste prozatím spokojen s průběhem, kvalitou a návštěvností projektu Janáček Ostrava 2018, který tohoto hudebního skladatele připomíná?

Především jsem rád, že projekt Janáček Ostrava 2018 vůbec vznikl. Zapojily se do něj prakticky všechny ostravské instituce, které mají něco společného s hudbou. Zájem publika mohu hodnotit podle návštěvnosti našich koncertů a v tomto ohledu jsem spokojen. Vyvozují z toho, že publikum se Janáčkově hudbě otevřelo a přijímá ji jako pevnou součást našeho repertoáru.

Program 65. koncertní sezóny, který byl právě zveřejněn, má tradičně několik koncertních cyklů. Osou jsou dva symfonické cykly s písmeny A a B. Jakou programovou skladbu dramaturgický tým připravil a podle jakého klíče jsou koncipovány?

V zásadě se vyhýbáme jakýmkoli klíčovům či pravidlům, která by nás při tvorbě programu svazovala. Klíč je v podstatě jen jeden: vytvořit program co možná nejkvalitnější. Jednoduše řečeno dělat dobrou hudbu s dobrými lidmi. Nedělat umělecké kompromisy. Tímto pravidlem se řídíme ve všech našich koncertních cyklech a pevně doufám, že jak na výběru hostujících umělců, tak i na výběru repertoáru je to poznat. Každopádně, v obou cyklech A a B tradičně uvedeme velký symfonický repertoár jako Mahlerovu Symfonii č. 3, Suitu z Bartókova Podivuhodného mandarína, suitu z Wagnerova Prstenu Nibelungova v aranžmá Heiko Mathiase Förstera atd. Z koncertantní literatury pak oba Šostakovičovy violoncellové koncerty, Prokofjevův Pátý klavírní koncert, Rachmaninovův čtvrtý atd.

Vedle toho všeho samozřejmě nechybí jména reprezentující to nejryzejší, co si pod pojmem klasická hudba představíme: Beethoven, Dvořák, Čajkovskij... Výčet sólistů záměrně vynechávám, protože bych musel jmenovat prakticky všechny, z dirigentů si vážím zejména toho, že naše pozvání přijal legendární Vassily Sinaisky, Jacek Kaspszyk, Daniel Raiskin a Risto Joost.

Pokud to mám shrnout, tyto cykly nabídnou spoustu méně hraných skladeb, nejobtížnější sólové koncerty, českou hudbu i repertoárové kusy, vše ve vrcholném interpretačním provedení.

Oblíbené jsou koncerty moderované známými ostravskými herci. Láska na první poslech, jak zní název této koncertní řady, má pro diváky jedno překvapení. Kdo tentokrát diváky koncerty provede?

Máte pravdu, že se tyto moderované koncerty těší velkému zájmu publika. V právě končící sezóně jsme tento cyklus koncertů dali do programu poprvé a sami jsme byli zvědaví, kam budou programová náplň i výběr moderátorů směřovat. Lze říci, že tento cyklus je stále se vyvíjejícím organismem. Řekl bych, že nadcházející sezona přinese tematicky semknutější program. Při výběru moderátorů se ukázalo, že pro naše publikum jsou nejzajímavější herci, kteří mají k Ostravě či přímo k JFO osobní vztah a dokážou do připravených scénářů vnést některé osobní postřehy a celou produkci tak trochu okořenit. Proto jsme se soustředili výhradně na moderátory – herce místní. A zatímco v loňském roce to byli pánové, v letošním roce jsou to primárně dámy, které nás těmito večery provedou.

Ženský element je samozřejmě rovnoměrně zastoupen u sólistů, kteří vystoupí s orchestrem. Jinak tomu ovšem je u taktovky, kterou třímají veskrze muži. Proč nezviklat také tuto hegemonii?

Taktovka byla do nedávné doby prakticky výhradně mužskou záležitostí. Vedení orchestru je opravdu velmi specifická činnost, při které musíte mimo jiné zvládat velký tlak, svým způsobem projevat moc, v ideálním případě mít přirozenou autoritu. Ano, v této branži již působí na té nejvyšší úrovni i několik žen a jsem si jist, že se v blízké budoucnosti s nimi setkáme. Bude to jen otázka nalezení společného termínu. Moc rád bych v Ostravě viděl např. Marin Alsop.

Skvělou možnost zahrát si s Janáčkovou filharmonií mají talentovaní mladí muzikanti v dalším cyklu nazvaném Jeunesses musicales. Už dlouho v sobě nosím otázku, jestli je takové označení dostatečně motivační pro návštěvu koncertu?

Těžko říci. Tento mezinárodní název v překladu znamenající hudební mládí je obecně zažitý. Jasně naznačuje, co je náplní tohoto cyklu. Motivací by měla být spíš dramaturgická náplň tohoto cyklu, ne jeho název. Nejsem si jist, zda by pouhá změna názvu cyklu byla motivací k jeho návštěvě. Podstata cyklu, tedy mladí profíci s profesionálním orchestrem, zůstane vždy stejná.

Kteří mladí umělci se po boku Janáčkovy filharmonie v cyklu Jeunesses musicales tentokrát představí a jaká kritéria rozhodla o jejich volbě?

Kritéria to byla čistě umělecká. Každý, kdo v tomto cyklu vystoupí, prošel interpretační soutěží, kterou pořádáme my jako JFO, případně Ostravská univerzita nebo Janáčkova konzervatoř ve spolupráci s námi. Samozřejmě musela být dodržena věková hranice max. 26 let. Míru úspěchu pochopitelně ovlivňuje i výběr repertoáru. Pokud si mladý adept na sólistu JFO vybere pro soutěž tradiční repertoárový koncert typu Čajkovského klavírního koncertu b moll, očekává se, že jeho výkon bude opravdu excelentní, což jeho šance paradoxně snižuje. Pokud však vybere k provedení koncert, jehož provedení není tak časté, právě v něm může lépe prokázat své kvality a osobní hudební vkus a nápaditost. V nadcházející sezóně to budou např. violoncellistka, členka JFO Paulina Glacová nebo

Judita Škodová s tímtež nástrojem, klavírista Andrzej Molin, houslistka Roksana Kwaśnikowska (vítězka soutěže Beethovenův Hradec) a další. V tomto cyklu debutují rovněž mladí dirigenti, které vybíráme na základě osobní zkušenosti a referencí, o nichž jsme přesvědčeni, že již mají na to, aby se před JFO mohli postavit.

Další koncertní řadou JFO je čtvero komorních koncertů, jež má skutečně hvězdné obsazení: vrátí se fenomenální Lukáš Vondráček (tentokrát v duu), kterého Ostravané dobře znají. Zkusme však představit další tváře této linie, která stojí za pozornost...

Komorní koncerty jsou léta pevnou součástí naší programové nabídky. V loňském roce jsme ji obohatili o samostatnou řadu klavírních recitálů, ale o té budeme ještě hovořit. Letošní komorní řada s označením K přináší jednu zajímavou změnu: i tento cyklus se stal mezinárodním. Vedle již zmíněného Lukáše Vondráčka s vynikajícím violoncellistou Alexejem Stadlerem vystoupí světoznámá houslistka Baiba Skride, mimochodem vítězka stejné prestižní soutěže jako Lukáš Vondráček, rovněž v duu se svou sestrou Laumou. Jako vždy se po dvou letech objeví Camerata Janáček se sólistkou Janou Bouškovou, skvělou harfistkou. A nesmím zapomenout na Trio Bergerettes, které vystoupí s ryze českou hudbou.

Mimořádnou pozornost poutají také koncerty v Gongu, kde Janáčkova filharmonie vystupuje po boku známých českých popových a rockových hudebníků a kapel. Jaké známé tváře s ostravskými filharmoniky zahrají a na koho se vy osobně těšíte nejvíc?

Koncertům v Gongu se nám podařilo dát takřkajíc tvář. Snažíme se, aby šlo vždy rovněž o umělecký počín a ne o pouhé spojení populáru s orchestrálním doprovodem. Letos to budou Michal Hruža, Martin Chodúr, s kterým jsme nedávno natočili CD, Vojta Dyk s B-Side Bandem a Aneta Langerová. Po pravdě se těším na všechny, kdybych měl však nutně akcentovat jedno jméno, bude to asi Vojtěch Dyk, kterého považuji za mimořádně nadaného umělce v mnoha ohledech.

Zajímavý je i cyklus klavírních recitálů, který uvádí světové pianisty. Ti se tentokrát sjedou ze čtyř zemí světa. Je na dramaturgii této řady znát fakt, že jste sám vystudovaný klavíristou?

To, že jsem studoval hru na klavír, mi snad trochu usnadňuje výběr repertoáru i účinkujících, na druhou stranu si myslím, že se solidně orientuji i v jiném repertoáru. Důvodem existence tohoto cyklu je to, že je o klavírní hudbu zájem a zároveň se pravidelně během celé sezony na této úrovni neobjevuje. Letošní obsazení je opravdu exkluzivní: Nikolaj Lugansky, žijící legenda ruské klavírní školy, dále Federico Colli, kterého osobně považuji za jednoho z největších talentů mladé generace, dále irský bard Barry Douglas a mladý Francouz Rémy Geniet, který se předvede s mimořádně obtížným repertoárem.

Pro rodiny s malými dětmi jsou určeny rodinné koncerty, kterými provázejí herci Pavla Gajdošíková a Michal Sedláček. Co vlastně malým posluchačům, kteří dosud na tento koncert nezavítali, tyto koncerty nabízí?

Cílem cyklu je nabízet zejména dětem (ale i jejich rodičům) zážitek z příběhu, který je propojen s klasickou hudbou. Děti si tak klasiku spojí s příjemným zážitkem, přičemž

vyslechnou poměrně velké množství klasické hudby, aniž by tam byly z donucení. Cílem je, aby to děti bavilo, a to se daří: rády se vrací. Tyto koncerty mají tedy své stále publikum. Před každým koncertem navíc mají malí posluchači možnost setkat se s kvalifikovanými lektory v dětském klubu, který je pro ně rovněž především o zážitcích, při nichž se bezděky vzdělávají. A přinejmenším je to hodnotné vyplnění nedělního odpoledne.

Aktivity Janáčkovy filharmonie představením těchto koncertních řad nekončí. Tradiční jsou vánoční a novoroční koncert, dopolední matiné s Pěveckým sborem moravských učitelů, ale i vaše spolupráce s mladé talenty ze základních uměleckých škol. Jako učitel jedné z těchto „zušek“ však vidím, že je to trochu svět sám pro sebe. Nemělo by se v propojení s těmito institucemi udělat víc?

V kontaktu s mladými muzikanty vždy můžete udělat více, to je samozřejmé. Na druhou stranu jsem se přesvědčil, že např. organizace jednoho společného koncertu dětí ze ZUŠ a JFO během sezony je dostačující. Příprava je pro děti natolik náročná, že si více takových akcí vedle jejich běžných aktivit představit nedokážu. Větší propojení ZUšek s našimi edukačními programy, to bych si představit dokázal.

Janáčkova filharmonie často hraje v zahraničí. Jaké štace vás v 65. koncertní sezoně čekají?

Sezonu začínáme zájezdem do Švýcarského Murtenu, kde odehrajeme 3 koncerty, na programu je i Smetanova Má vlast, dále je to zájezd do polského Těšína s operním programem, menší turné Bratislava (BHS) – Klagenfurt s Lukášem Vondráčkem a dirigentem Illanem Volkovem. Na podzim pak přijde to nejdůležitější – turné v Polsku, na kterém zahrajeme českou hudbu včetně Janáčkovy Sinfonietty prakticky ve všech nově postavených koncertních sálech, které pojmu tak velký orchestr. Na toto turné se osobně velmi těším. Mohlo se uskutečnit díky podpoře města Ostravy i Moravskoslezského kraje a pro nás má velký a téměř symbolický význam. Myslím v situaci, kdy v Ostravě připravujeme již velmi konkrétně rovněž realizaci koncertní síně. A hned po Novém roce to bude Paříž...sezona tedy bude nabitá i v tomto ohledu.

Jedním z vašich největších cílů je tedy snaha o výstavbu nové koncertní haly. V jakém stavu se nachází její realizace právě teď?

V tuto chvíli jsou připraveny podmínky architektonické soutěže, která by měla být do léta zveřejněna, jsou osloveni členové poroty, alokovány finance na realizaci soutěže atd. Zároveň již v minulém roce město zřídilo fond, do kterého průběžně ukládá peníze, které se stanou základem pro realizaci celé stavby. Před nedávnem bylo rovněž podepsáno memorandum mezi městem Ostravou, Moravskoslezským krajem a vládou ČR o spolufinancování této stavby. Vládne tedy všeobecná dobrá vůle tento počin konečně realizovat.

Je důležité říct, že kvalitní sál není důležitý jen pro orchestr samotný, ale i pro město Ostravu. Třetí největší město ČR prostě potřebuje kvalitní kulturní infrastrukturu a má šanci se tím, jak se ke kultuře staví, dostat do popředí. Domnívám se, že v tomto ohledu je Ostrava již delší dobu na dobré cestě. Kulturní aktivity, které se zde během celého roku odehrávají – a teď nemyslím jen v JFO, ale i jinde: Národní divadlo moravskoslezské,

Svatováclavský hudební festival, MHF Leoše Janáčka, aktivity Ostravské univerzity, divadel, Galerie Plato, Ostravské dny nové hudby a nakonec i Colours of Ostrava, to vše dělá z Ostravy výjimečné místo.

Jako ředitel Janáčkovy filharmonie jste navštívil jistě celou řadu koncertních sálů. Jak je na tom Ostrava v porovnání se podobně velkými městy? Má co dohánět?

V tomto ohledu má co dohánět celá ČR. U nás asi nemáme sál, který by byl nějak záviděníhodný, rozhodně ne ve smyslu nové stavby. Pokud se však podíváme do již zmíněného Polska, Maďarska či Lotyšska (záměrně neuvádím Rakousko, Německo nebo Francii), zde se už opravdu inspirovat můžeme a musím říct: ano, máme co dohánět. V Polsku vzniklo nebo bylo otevřeno za posledních cca 5 let asi 14 koncertních sálů různých velikostí! Mnohé z nich jsem navštívil a je to nádhera. Kromě Katowic a Wroclavi je to např. Štětín, Luslawice, Gorzow, Poznaň, Košalin...

Je to šest let, co jste stanul před Janáčkovou filharmonií jako novopečený ředitel a v Ostravě vlastně neznámý člověk z Brna. Tehdy jste vyslovil větu: Budeme moravským orchestrem č. 1. Myslíte, že se vám to povedlo?

Víte, při vstupu do takové funkce se vyžadují silná prohlášení. Je docela zajímavé, že přesně to stejné řekl při nástupu do funkce před nedávnem nový ředitel Moravské filharmonie Olomouc. Každopádně mohu říci, že jsem o to usiloval, postupně jsem si uvědomil absolutní umělecké priority, které prostě musejí převládnout nad relativně omezeným čistě ekonomickým přemýšlením. Stanovil jsem si určité umělecké mety, kterých jsem chtěl v horizontu několika let dosáhnout, a osobně si myslím, že jsem se jim přinejmenším přiblížil. Neustále se zvyšující úroveň hostujících umělců, odvážnější dramaturgie, crossoverové projekty či rozsáhlé edukační aktivity, to byl můj plán, který jsem uskutečnil a budu uskutečňovat a rozvíjet nadále. Nakonec však to vše musí posoudit spíše posluchači nebo kritici, tedy lidé, kteří sledují naši práci zvenčí.

Do srovnání s jinými moravskými orchestry se nechci pouštět, protože nelze de facto ani objektivně definovat měřítko, podle kterých by takové srovnání proběhlo. Pro mě je důležité to, abych měl při otevření vlastní programové brožury chuť navštívit všechny akce, které jsme připravili. Abych byl o umělcích, které zveme, stoprocentně přesvědčen, teprve pak je mohu s čistým svědomím přestavit publiku v Ostravě. Bez pochybností a kompromisů.

Zdroj:

<http://www.ostravan.cz/48742/po-otevreni-naseho-programu-musite-mit-chut-slyset-vsech-no-co-chystame-rika-reditel-janackovy-filharmonie-o-nove-sezone/>